

Carme Raurich Saba, fugitiva

Text > EVA VÁZQUEZ

Il·lustració > XAVIER ROQUETA

Durant la recerca per a l'exposició «Sota la boira» del Museu d'Art de Girona, vaig topar per primera vegada amb dues artistes fugitives; una raresa, una mena de cop de puny a la taula, que les distingia de la ubiqua Emília Xargay, la molt més discreta però sempre accessible Montserrat Llonch i la inquieta i acollidora Esther Boix, que va obrir-me tant portes per comprendre aquella època depriment però no gens buida dels anys quaranta i cinquanta. He tornat a fullejar el catàleg que vam editar, i comprovo amb tristesa que d'aquelles dues artistes només vaig aconseguir documentar vagament la trajectòria de Joaquima Casas (Girona, 1931-2019) perquè, acabada d'enviudar, havia vingut una temporada a Girona després de residir quaranta anys a Egipte, on tornaria al cap de poc. Havia tingut una vida apassionant, bastant imprevisible per a una dona de la postguerra espanyola, però recordo com vaig haver d'amagar la decepció que sentia davant una obra que no la reflectia gens, tan formal, tan reglamentada, tan «virtuosa» en el sentit que s'esperava d'una alumna aplicada de les acadèmies reials.

Força més d'esquitllentes, se'm va aparèixer el nom de Carme Raurich Saba, nascuda a Caldes de Malavella el 1920, que va tenir una carrera meteòrica i se li va perdre la pista a mitjan anys cinquanta, quan va emigrar amb tota la família a l'Argentina. La seva empremta aquí és tan feble que ningú ha sabut precisar encara ni la data de la mort, com si fos una monja medieval.

Crec que la primera persona que me'n va parlar va ser Paco Torres Monsó, que la va conèixer i s'hi va escriure arran del concurs del 1949 per decorar la font de la plaça del Marquès de Camps. Va guanyar ell, com és sabut, per les seves encantadores *Foques*, i Carme Raurich va rebre el primer accèssit per una *Font de les margarides* que va imposar-se a la proposta del tercer classificat, Domènec Fita. Emparedada entre dos monstres, podríem dir, i esclafada entremig. Ningú no li hauria retret, en les circumstàncies de l'època, que hagués abandonat, perquè aquell condescendent segon lloc era gairebé a tot el que podia aspirar una escultora que no vivia ni tan sols a ciutat, però va demostrar una ambició insòlita, irrefrenable i perseverant que l'havia de portar al límit de les seves forces. El 6 de març de 1951, ja instal·lada al passatge Escudellers de Barcelona amb una beca de la Diputació i a punt d'inaugurar la seva primera exposició a la Sala Argos, escrivia al periodista Manuel Brunet, en una llarga carta en castellà que conserva el Fons Brunet de la Universitat de

Girona, coses com aquestes: «Em sentia peregrina, esperit impossible per poder concórrer al cabal comú de la generalitat de les dones, la inquietud màxima de les quals era el matrimoni», «són encara moltes les persones que troben risible el fet que una dona, sola i per si mateixa, pretengui emancipar-se», «als pobles petits de províncies, vocacions com la meva les consideren pures beneiteries», «sempre he tingut la sensació d'estar atrapada dins una campana de vidre». Només tenia vint-i-un anys, i sentia ja «el terror indicible de ser robada de mi mateixa». Gratant aquí i allà, només he arribat a saber que va tenir certa projecció a l'Argentina, que va fer amistat amb Pura Vilella, que Sebastià Gasch l'apreciava molt, i que escrivia poesia, com les seves germanes, Isabel i Lluïsa, la segona de les quals, casada amb el pintor i ecologista Emili Miquel Abellà, va acabar establerta a Sao Paulo, dedicada a la pintura mística amb el nom de *Faràs*. Potser el treball de final de grau que ha emprès una estudiant de la Universitat de Girona sota l'èstimul de Lluïsa Faxedas per fi ens la retornarà sencera.

